

การศึกษาสภาพการผลิตของกล้วยเล็บมือนางในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน

Studies on *Musa* sp. Kluai Leb Mu Nang Production in the Upper

Southern of Thailand

อาพร คงอิสรโร^{1/} ฐปนีย์ ทองบุญ^{1/} วิริยา ประจิมพันธ์^{1/} สุธีรา ถาวรรัตน์^{2/}

อุดมพร เสือมาก^{3/} สโรชา กริธาพล^{4/} อนงค์นาฏ พรหมทसार^{5/}

.....

บทคัดย่อ

การศึกษาสภาพการผลิตของกล้วยเล็บมือนางในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนเป็นการศึกษาถึงสภาพการผลิตกล้วยเล็บมือนางในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช,จังหวัดชุมพร,จังหวัดสุราษฎร์ธานี, พังงา และจังหวัดภูเก็ต เพื่อศึกษาสภาพการผลิต และประเมินศักยภาพ โอกาสการผลิตในเชิงพาณิชย์ วิธีการโดยการเข้าพื้นที่สัมภาษณ์ ข้อมูลตามแบบสำรวจและศึกษาสภาพการผลิตของกล้วยเล็บมือนาง ซึ่งจากการสำรวจโดยการสัมภาษณ์ เกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนทั้ง 5 จังหวัด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 48 ราย ชุมพร จำนวน 21 ราย พังงา จำนวน 7 ราย สุราษฎร์ธานี จำนวน 3 ราย และจังหวัดภูเก็ต จำนวน 2 ราย พบว่า อายุเกษตรกร จังหวัดนครศรีฯและจังหวัดชุมพร เกษตรกรมีอายุ 61 ปีขึ้นไปมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 35.42 และ 33.33 จังหวัดพังงา อายุเกษตรกรระหว่าง41-50 ปี และระหว่าง51-60 ปี มากที่สุดเท่ากัน เท่ากับร้อยละ 42.86 ส่วนจังหวัดสุราษฎร์ฯและภูเก็ต พบว่าอายุเกษตรกร 61 ปีขึ้นไป เท่ากับร้อยละ 100 เท่ากัน การศึกษาพบว่า เกษตรกรทุกจังหวัดคือนครศรีฯ, ชุมพร,พังงา,สุราษฎร์ฯและภูเก็ตจบชั้นประถมศึกษาสูงสุดทุกจังหวัดเท่ากับร้อยละ83.33,61.90,71.42,100 และ100 ตามลำดับ อาชีพหลัก พบว่ามีอาชีพเป็นเกษตรกรเท่ากับร้อยละ 100 ทุกจังหวัด รายได้ของครอบครัว(บาท/ปี) จังหวัดนครศรีฯมีรายได้ระหว่าง10,001-15,000 บาท มากที่สุดเท่ากับร้อยละ 31.25 จังหวัดชุมพร,พังงา,สุราษฎร์ฯและภูเก็ต มีรายได้ระหว่าง 20,001-25,000 มากที่สุดเท่ากับร้อยละ 71.43, 57.14,66.67 และ 100 ตามลำดับ รายได้จากกล้วยเล็บมือนาง พบว่าจังหวัดนครศรีฯ,ชุมพร,พังงา,สุราษฎร์ฯและภูเก็ต มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท มากที่สุดเท่ากับร้อยละ 29.17,47.12,100,100และ100 ตามลำดับ การเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่า จังหวัดนครศรีฯและสุราษฎร์ฯ เป็นสมาชิกกลุ่มมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 64.59 และ 66.67 ส่วนจังหวัดชุมพรและพังงา พบว่าเป็นสมาชิกกลุ่มเท่ากับร้อยละ52.38,57.14 ส่วนจังหวัดภูเก็ตเป็นสมาชิกกลุ่มและไม่เป็นสมาชิกกลุ่มร้อยละ 50 เท่ากัน แหล่งเงินทุน พบว่าทุกจังหวัดใช้ทุนของตัวเองทั้งหมดเท่ากับร้อยละ 100 ลักษณะการถือครอง พบว่าทุกจังหวัดใช้พื้นที่ของตัวเองทั้งหมดเท่ากับร้อยละ 100 พื้นที่ปลูก พบว่าทุกจังหวัดพื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ราบทั้งหมดเท่ากับร้อยละ 100 สภาพดิน พบว่าทุกจังหวัดนครศรีฯ,ชุมพร,พังงา,สุราษฎร์และภูเก็ต สภาพดินเป็นดินร่วนมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 95.83,85.71,71.42,100และ100 ตามลำดับ มีความเป็นกรด-ด่าง(pH) เท่ากับ 6.25-6.96 สภาพภูมิอากาศ ในพื้นที่มีปริมาณน้ำฝนปี 2554 จังหวัดนครศรีฯ,ชุมพร, พังงา, ภูเก็ตและสุราษฎร์ธานี เท่ากับ 4126.4, 2197.5,4282.1, 3113.1 และ 1978.8 มม. อุณหภูมิเฉลี่ยปี 2554 จังหวัดนครศรีฯ,ชุมพรพังงา, ภูเก็ต และสุราษฎร์ธานี เท่ากับ 27.8, 26.6, 26.9, 27.8 และ26.6 องศาเซลเซียส ลักษณะการปลูก พบว่าจังหวัดนครศรีฯ,ชุมพร และพังงาปลูกแซมไม้ผลมากที่สุด เท่ากับร้อยละ 81.25,38.10 และ 71.12 ส่วนจังหวัดสุราษฎร์ และ

ภูเก็ต ปลูกแซมยางพาราทั้งหมดร้อยละ 100 ระยะปลูก พบว่าจังหวัดนครศรีฯ, ชุมพร, พังงา และสุราษฎร์ฯ ใช้ระยะปลูกไม่แน่นอนมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 47.91, 61.90, 71.42 และ 66.67 ส่วนจังหวัดภูเก็ตใช้ระยะปลูก 4x4 เมตรทั้งหมด ร้อยละ 100 การใส่ปุ๋ยรองก้นหลุม พบว่าจังหวัดนครศรีฯ, ชุมพร, พังงา, สุราษฎร์ฯ และจังหวัดภูเก็ตไม่ใส่ปุ๋ยรองก้นหลุมมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 75, 90.48, 100, 100 และ 100 ตามลำดับ และปุ๋ยที่ใช้ใส่รองก้นหลุม พบว่าจังหวัดนครศรีฯ มีการใส่ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 มากที่สุด เท่ากับร้อยละ 58.33 ส่วนจังหวัดชุมพรมีการใช้มูลวัว และปุ๋ยสูตร 15-15-15 เท่ากันเท่ากับร้อยละ 50 การใส่ปุ๋ยหลังปลูก พบว่าจังหวัดนครศรีฯ ไม่มีการใส่ปุ๋ยเท่ากับร้อยละ 66.67 ส่วนจังหวัดชุมพร, พังงา, สุราษฎร์ฯ และจังหวัดภูเก็ตมีการใส่ปุ๋ยมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 100, 85.71, 100 และ 100 ตามลำดับ ปุ๋ยที่ใช้ใส่หลังปลูก พบว่าจังหวัดนครศรีฯ, ชุมพร, พังงา, สุราษฎร์ฯ และจังหวัดภูเก็ตมีการใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 มากที่สุดเท่ากับร้อยละ 43.75, 52.38, 66.66, 100 และ 100 ตามลำดับ การตัดแต่งหน่อหลังจากปลูกกล้วยไปแล้วประมาณ 5-6 เดือน ในช่วงนี้จะมีหน่อกล้วย จำนวน 4-5 หน่อ หรือมากกว่านั้น หน่อกล้วยจะแย่งอาหารจากต้นแม่ ทำให้เครือกล้วยที่ออกมาจากต้นแม่มีขนาดเล็กเกษตรกรจะนิยมตัดหน่อกล้วยออกเหลือเก็บไว้ 3-4 หน่อ แต่ไม่ควรขุดหน่อในช่วงกล้วยออกเครือ เพราะอาจทำให้กล้วยผลิเล็กเครือเล็กหรือสั้นลงได้ การตัดปลี เมื่อปลูกกล้วยไปประมาณ 6-8 เดือนกล้วยจะมีลำต้นขนาดใหญ่พร้อมที่จะออกปลี กล้วยสีแดงออกให้เห็นชัดและกาบปลีจะบานต่อไปเรื่อยๆ จนกระทั่งผลกล้วยที่อยู่บนหัวเริ่มสั้นและเล็กลงและขนาดผลแต่ละผลไม่สม่ำเสมอ ทำการตัดเปลือกทิ้งเพื่อป้องกันการแย่งน้ำเลี้ยงและจะได้กล้วยที่ผลใหญ่ การเก็บเกี่ยวกล้วยจะแก่โดยใช้เวลาประมาณ 3-4 เดือน หลังจากเริ่มออกดอก การเก็บเกี่ยวจะเก็บเกี่ยวที่ความแก่ ของกล้วยประมาณ 80% สามารถตัดส่งให้กับตลาดได้เลย เกษตรกรจะไม่นิยมให้กล้วยสุกคาต้นในแปลง เนื่องจากจะมีปัญหาแมลงวันทอง การตลาด เกษตรกรจะนิยมตัดเครือเอง แล้วส่งให้พ่อค้าคนกลาง ซึ่งจะมีพ่อค้าคนกลางในพื้นที่ มารับซื้อถึงบ้านหรือทำการบ่ม ขายเองในตลาดท้องถิ่น ต้นทุนการผลิตและรายได้ พบว่า เกษตรกรใช้ต้นทุนในการปลูกกล้วยเล็บมือนางต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับพืชชนิดอื่น เนื่องจาก เกษตรกรปลูกกล้วยเล็บมือนางเป็นพืชแซมพืชอื่น โดยนครศรีฯ มีต้นทุนน้อยที่สุดเท่ากับ 3,050 บาท/ไร่ รองลงมาคือจังหวัดชุมพร พังงา และสุราษฎร์ฯ เท่ากับ 3,350, 3420 และ 3,520 บาท/ไร่ จังหวัดภูเก็ต มีต้นทุนสูงที่สุด เท่ากับ 5,420 บาท/ไร่ รายได้สุทธิ จังหวัดภูเก็ตมีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 26,820 บาท /ไร่ มีค่า รองลงมาคือจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ฯ และพังงา เท่ากับ 23,770, 22,760 และ 20,280 บาท/ไร่ จังหวัดนครศรีฯ มีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่ำที่สุด เท่ากับ 20,170 บาท/ไร่ ค่า BCR จังหวัดชุมพรมีค่า BCR มากที่สุด เท่ากับ 8.09 รองลงมาคือจังหวัดนครศรีฯ, สุราษฎร์ฯ และพังงา เท่ากับ 7.61, 7.46 และ 6.93 บาท/ไร่ จังหวัดภูเก็ต มีค่า BCR น้อยที่สุด เท่ากับ 5.94

รหัสทะเบียนวิจัย : 02-07-54-05-04-00-01-54

^{1/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครศรีธรรมราช, ^{2/} สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 7, ^{3/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร, ^{4/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรภูเก็ต, ^{5/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพังงา

คำนำ

กล้วยเล็บมือนาง เป็นพืชที่จัดอยู่ในวงศ์ Musaceae มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Musa sapientum* Linn. มี Genome เป็น AA มีจำนวนโครโมโซม $2n=22$ เช่นเดียวกับกล้วยหอมจันทร์ กล้วยไข่ทองร่วง กล้วยไข่จีน กล้วยน้ำว้า กล้วยไล กล้วยสา กล้วยหอม กล้วยหอมจำปา กล้วยทองกาบดำ (เบญจมาศและประวัตติ, 2534 ; วรายุทธ และอรดี, 2536 ; ประศาสตร์ และคณะ, 2538) จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับกล้วยไข่ของไทย กล้วยพันธุ์ *senorita* ของฟิลิปปินส์ กล้วยพันธุ์ *pisangmas* ของมาเลเซีย กล้วยพันธุ์ *Lady's Finger* ของฮาวาย และกล้วยพันธุ์ *apple banana* ของ west indies (Valmayer et al 1990 ; Yoging, 1992) และมีชื่ออื่นซึ่งเรียกต่างกันหลายพื้นที่ ได้แก่ กล้วยเล็บมือนาง (สุราษฎร์ธานี) กล้วยข้าว (ภูเก็ต) กล้วยทองดอกหมาก (พัทลุง) กล้วยหมาก (นครศรีธรรมราช) กล้วยมะลิอ่อน (จันทบุรี) กล้วยอ่อน (ชัยภูมิ) กล้วยใต้ (เชียงใหม่) กล้วยตานีอ่อน (อุบลราชธานี) หนึ่งเครือมี 7-8 หวี หวีหนึ่งมี 10-16 ผล ผลขนาดเล็ก กว้าง 2-2.5 เซนติเมตร ขนาดเท่านิ้วมือ ผลค่อนข้างโค้งปลายเรียวยาว ก้านผลสั้น เปลือกหนา ผลดิบผิวสีเขียวอมเทาผล เนื้อใสสีขาว ผลแข็ง รสฝาด เมื่อผลสุกเปลือกสีเหลืองทอง เนื้อใสสีเหลือง รสหวาน มีกลิ่นคล้ายกล้วยหอมจันทร์ เมล็ดดิบหรือไม่มีเมล็ด ลำต้นสูงไม่เกิน 2.5 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางน้อยกว่า 15 เซนติเมตร จะเห็นได้ว่าลักษณะลำต้นมีขนาดเล็ก เดี่ยวกว่ากล้วยทั่วไป จึงสามารถปลูกเป็นพืชแซมในสวนไม้ผลได้ดี เนื่องจากเป็นพืชที่ต้องการแสงน้อยในการเจริญเติบโต (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร, 2552) และปลูกเป็นพืชแซมยางได้โดยปลูก 3 แถวระหว่างร่องยาง ปลูก 2x2.5 เมตร (เบญจมาศ, 2534)

กล้วยเล็บมือนางเป็นพืชที่มีศักยภาพสูงที่จะพัฒนาเป็นพันธุ์การค้าสำหรับตลาดภายในและภายนอกประเทศ (ไพโรจน์, 2539) ราคาขายมัดละ 20 บาท (2 หวี) ถ้าซื้อเป็นเครือ เครือละ 100 บาท (ตลาดพ่อตาหินช้าง) ทั้งนี้ยังมีคุณสมบัติเด่นอีกหลายประการ เช่น ผลและเนื้อมีสีเหลืองทอง เนื้อแน่น กลิ่นหอมน่ารับประทาน เปลือกหนา ก้านผลสั้นและแข็งแรงรวมทั้งมีการเรียงตัวของผลในหวีและขนาดหวีเล็กเหมาะต่อการบรรจุหีบห่อและขนส่ง และเนื่องจากผลมีขนาดเล็กจึงเหมาะต่อการบริโภคในแต่ละครั้ง (วิทยา และคณะ, 2544) ดังนั้น กล้วยเล็บมือนางก็เป็นกล้วยอีกชนิดหนึ่งที่ควรมีการศึกษาให้มีศักยภาพเพื่อการส่งออก สำหรับการผลิตเพื่อการส่งออกต้องให้ความสำคัญตั้งแต่การผลิตถึงจำหน่าย จากคุณสมบัติดังกล่าว นักวิจัย และหลายๆ หน่วยงานให้ความสนใจนำมาศึกษา พัฒนาให้เป็นพืชส่งออกที่ยั่งยืนของประเทศ ฉะนั้นกล้วยเล็บมือนาง กล้วยท้องถิ่นทางภาคใต้ อาจเป็นกล้วยอีกชนิดหนึ่งที่ควรส่งเสริมเป็นกล้วยเศรษฐกิจ เพราะมีคุณสมบัติเหมาะสมหลายๆ ประการ ดังนั้น หากมีการศึกษาอย่างจริงจังแบบครบวงจรตั้งแต่พันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต และวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว ก็จะสามารถผลิตกล้วยเล็บมือนางที่มีคุณภาพและถูกใจ จนถึงมือผู้บริโภคได้ และอาจจะพัฒนาเป็นกล้วยเศรษฐกิจของไทยได้ในอนาคต หากผ่านไปศาลเจ้าพ่อตาหินช้าง อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร จะพบร้านค้าปลีกสองข้างทางยาวประมาณ 300 ร้าน แขนงกล้วยเล็บมือนางเหลืองอร่ามเรียกลูกค้าที่ผ่านไปผ่านมา ซึ่งกล้วยเล็บมือนางเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคเนื่องจากมีผลขนาดเล็กพอคำ รสหวานจัด เปลือกหนาบอบซ้ายาก แต่เก็บผลสดได้ไม่นาน เมื่อผลสุกจัด ทำให้ต้องนำไปแปรรูปเป็นกล้วยตาก กล้วยอบ กล้วยฉาบ แต่เมื่อสำรวจพื้นที่ปลูกพบว่าการปลูกกล้วยเล็บมือนางในบางพื้นที่เท่านั้นและมีตลาดจำหน่ายน้อย อาจเนื่องมาจากกล้วยเล็บมือนางในท้องถิ่นมีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตทำให้ ได้ผลผลิตน้อยหรือได้ผลผลิตที่มีลักษณะผลและรสชาติไม่

เป็นที่นิยม ดังนั้นจากประเด็นเหล่านี้ จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเทคโนโลยีการผลิต การเก็บเกี่ยว และสภาพ การตลาดของกล้วยเล็บมือนางแต่ละท้องที่ แล้วมาพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและสร้างองค์ความรู้การผลิตที่เป็น มาตรฐานสำหรับขยายพื้นที่การผลิตกล้วยเล็บมือนางคุณภาพ เพื่อสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กับเกษตรกรในพื้นที่ ภาคใต้ตอนบนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตกล้วยเล็บมือนางในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน
2. เพื่อประเมินศักยภาพ และโอกาสการผลิตสู่การผลิตในเชิงพาณิชย์

วิธีการดำเนินงานและอุปกรณ์

อุปกรณ์

1. แบบสัมภาษณ์เกษตรกร
2. กล้องถ่ายรูปดิจิทัล
3. อุปกรณ์บันทึกข้อมูล

วิธีการ

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งและจำนวนเกษตรกรที่ปลูกกล้วยเล็บมือนางพร้อมทั้ง สถานการณ์การผลิตและการตลาดจากเจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตร ผู้รับซื้อและ เกษตรกรที่ปลูก

ขั้นตอนที่ 2 เข้าพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์เกษตรกร โดยการสุ่มตัวอย่างเกษตรกรแบบวิธีการเลือกแบบ เจาะจง หรืออิงจุดมุ่งหมาย (Purposive or Purposeful Sampling)

ขั้นตอนที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เกษตรกร โดยบันทึกข้อมูลสภาพสวนและ การเจริญเติบโตของพืช (ทำการเก็บข้อมูลทุกปีรวม 3 ปี)

ขั้นตอนที่ 4 ข้อมูลที่รวบรวมได้แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนแรกคือ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการปลูกกล้วยเล็บมือนาง ได้แก่ การเตรียมดินสำหรับปลูก การ คัดเลือกพันธุ์ การใส่ปุ๋ย การควบคุมกำจัดวัชพืช โรคแมลงศัตรูและการป้องกันกำจัด การเก็บเกี่ยว ราคาและตลาด ในการจำหน่ายรวมทั้งข้อจำกัดในการผลิต

ส่วนที่ 2 คือ ต้นทุนการผลิต ได้แก่ ค่าพันธุ์ที่นำมาปลูก ค่าวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการ ผลิตกล้วยเล็บมือนาง ค่าจ้างแรงงานในการทำกิจกรรมต่างๆ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ผลผลิตและราคา

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลแยกเป็น 2 ส่วน

ส่วนแรก คือ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการผลิต วิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ตารางแจกแจง ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ต้นทุนการผลิต

10.2.4 การบันทึกข้อมูล

- ตามแบบสอบถาม

10.2.5 รวบรวม วิเคราะห์ และสรุปผล

เวลาและสถานที่

ดำเนินการ ระหว่างเดือน ตุลาคม 2553 – กันยายน 2555 ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช,จังหวัดชุมพร, จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดภูเก็ต

ผลการทดลองและวิจารณ์

ลักษณะการปลูกกล้วยเล็บมือนางในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน มีพื้นที่ปลูกมากในจังหวัดนครศรีธรรมราช, ชุมพร,สุราษฎร์ธานี,พังงา และภูเก็ต กล้วยเล็บมือนาง เป็นกล้วยที่มีลำต้นค่อนข้างเล็กไม่สูงมากนัก ผลขนาดเล็ก ปลายผลเรียวแหลม ผลสุกมีสีเหลืองเข้ม เนื้อแน่น รสชาติหอมหวาน ใช้สำหรับรับประทานสุก หรือแปรรูป ทำเป็นกล้วยตากหรือกล้วยอบน้ำผึ้ง ลักษณะการปลูกในพื้นที่ทั้งหมดจะเป็นการปลูกแซมพืชหลักชนิดอื่น เพื่อเป็นรายได้เสริมในครอบครัว แต่สามารถทำรายได้ให้กับเจ้าของสวนเป็นอย่างดี ปลูกเพียงครั้งเดียวสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ยาวนานหลายปี การปฏิบัติดูแลง่ายไม่ยุ่งยาก มีโรคแมลงรบกวนน้อย และที่สำคัญราคาผลผลิตดีตลอดปี ซึ่งสามารถสรุปเป็นจังหวัดได้ดังนี้

1. จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้เข้าพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลตามแบบสำรวจและศึกษาสภาพการผลิตของกล้วยเล็บมือนาง ในพื้นที่ อำเภอพรหมคีรีและอำเภอท่าศาลา ได้จำนวน 48 ราย

ข้อมูลพื้นฐานเกษตรกร

- อายุเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่ปลูกกล้วยเล็บมือนางส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ โดยมีอายุระหว่าง 51-60 ปี มากที่สุด เท่ากับร้อยละ 39.58 รองลงมาอายุ 61 ปี ขึ้นไปเท่ากับร้อยละ 35.42,อายุระหว่าง 41-50 และต่ำกว่า 40 ปี เท่ากับร้อยละ 18.75 และ 6.25 ตามลำดับ

- การศึกษา พบว่า เกษตรกรที่ปลูกกล้วยเล็บมือนางส่วนใหญ่จะจบชั้นประถมศึกษามากที่สุด เท่ากับร้อยละ 83.33 รองลงมาจบชั้นมัธยม,ปริญญาตรี และอนุปริญญา เท่ากับร้อยละ 8.33, 6.25 และ 2.09 ตามลำดับ

- อาชีพหลัก พบว่ามีอาชีพหลักเป็นเกษตรกรเท่ากับร้อยละ 97.92และรับราชการร้อยละ 2.08

- รายได้ของครอบครัว/ปี พบว่ามีรายได้มากกว่า 10,001-15,000 บาท เท่ากับร้อยละ 31.25 รองลงมารายได้ (15,001-20,000), (มากกว่า25,001), (5,001-10,000) และ(20,001-25,000) เท่ากับร้อยละ 29.17, 27.08, 6.25 และ 4.17 ตามลำดับ

- รายได้จากกล้วยเล็บมือนาง พบว่ามีรายได้มากกว่า 5,001-10,000 บาท เท่ากับร้อยละ 29.17 รองลงมารายได้(มากกว่า25,001) (15,001-20,000), (10,001-15,000), (20,001-25,000) และ (น้อยกว่า5,000) เท่ากับร้อยละ 27.08, 16.67, 14.58, 8.33 และ 4.17 ตามลำดับ

- การเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่าเป็นสมาชิกกลุ่ม เท่ากับร้อยละ 64.59 ไม่เป็นร้อยละ 35.42

- การกู้เงิน พบว่า เกษตรกรทุนของตนเองร้อยละ 100

- การถือครอง พบว่าเกษตรกรเป็นเจ้าของที่ร้อยละ 100

- ลักษณะการถือครอง พบว่าเป็น โฉนดร้อยละ 100

- ลักษณะการปลูก จากการสัมภาษณ์ พบว่า ปลูกเป็นพืชแซมไม้ผลต่าง เช่นๆ เช่นเงาะ มังคุดทุเรียน ลองกอง เป็นต้น มากที่สุดเท่ากับร้อยละ 81.25 รองลงมาปลูกแซมยางพาราเท่ากับร้อยละ 14.58 และปลูกแซมปาล์มน้ำมันกับปลูกกล้วยอย่างเดียวกัน เท่ากับร้อยละ 2.08

- ลักษณะพื้นที่ เป็นที่ราบร้อยละ 100

- ลักษณะดิน ส่วนใหญ่จะเป็นดินร่วนมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 95.83 รองลงมาเป็นดินร่วนปนทรายเท่ากับร้อยละ 4.17 ค่าความเป็นกรดค่าประมาณ 6 - 6.5

- สภาพภูมิอากาศ ในพื้นที่มีปริมาณน้ำฝนปี 4126.4 มม. อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 31.68 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 24.03 องศาเซลเซียส (2554,สถานีอุตุนิยมวิทยาช้างนครศรีฯ)

- แหล่งน้ำ เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ราบ มีแม่น้ำลำคลองใกล้ๆ แต่เกษตรกรก็ไม่นิยมให้น้ำเนื่องจากในภาคใต้มีฝนตกชุกเกือบตลอด

ข้อมูลการปลูกกล้วยเล็บมือนาง

- พันธุ์ หน่อพันธุ์ที่ใช้ในพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นการขุดหน่อในสวนตนเองเพื่อปลูกเพิ่มมากที่สุดเท่ากับ ร้อยละ 64.58 รองลงมาขอพันธุ์จากเครือญาติหรือเพื่อนบ้าน เท่ากับร้อยละ 33.33 และซื้อพันธุ์จากเพื่อนบ้านเท่ากับร้อยละ 2.08 โดยพันธุ์ที่นิยมปลูกในจังหวัดนครศรีธรรมราชจะนิยมพันธุ์ที่มีขนที่ผล เนื่องจากรสชาติจะหวานเหนียวกว่าพันธุ์ที่ไม่มีขน

- หลุมปลูก กล้วยเล็บมือนาง เกษตรกรในพื้นที่นิยมขุดหลุมขนาด 20x20มากที่สุด เท่ากับร้อยละ 54.17 รองลงมาขุดหลุมขนาด 30x30 เซนติเมตร, 50x50 เซนติเมตร และ 80x80 เซนติเมตร เท่ากับร้อยละ 31.25, 12.5 และ 2.09 ตามลำดับ

- ระยะปลูก เนื่องจากกล้วยเล็บมือนางเป็นกล้วยที่เกษตรกรปลูกแซมพืชอื่นบางครั้งก็ปลูกไม่เป็นแถวเป็นแนวทำให้ไม่สามารถบอกระยะปลูกได้มากที่สุด เท่ากับร้อยละ 47.91 รองลงมาใช้ระยะปลูก 4x4 เมตรและระยะปลูก 3x3 เมตร เท่ากับร้อยละ 35.42 และ 16.67 ตามลำดับ

- การรองก้นหลุมก่อนปลูก เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่นิยมใส่ปุ๋ยรองก้นหลุมก่อนปลูกเพราะคิดว่าสภาพดินในพื้นที่ดีอยู่แล้ว โดยขุดหลุมแล้วปลูกเลยมากที่สุด เท่ากับร้อยละ 75 และมีการใส่ปุ๋ยรองก้นหลุมก่อนปลูก เท่ากับร้อยละ 25 และปุ๋ยที่นิยมใส่รองก้นหลุม จะเป็นปุ๋ยสูตร 15-15-15 มากที่สุดเท่ากับร้อยละ 58.33 และเป็นมูลวัว เท่ากับร้อยละ 41.67

- การใส่ปุ๋ย หลังปลูก เกษตรกรจะไม่ใส่ปุ๋ย คือปล่อยให้ตามธรรมชาติ แต่มีการเอาหญ้าและใบกล้วยมาคลุมที่โคนต้นมากที่สุดเท่ากันร้อยละ 66.67 รองลงมามีการใส่ปุ๋ยเท่ากับร้อยละ 33.33 และแยกเป็นใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 มากที่สุดร้อยละ 43.75 รองลงมาเป็นการใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 ร้อยละ 31.25 และใส่ปุ๋ยอินทรีย์ (มูลวัว) น้อยที่สุด ร้อยละ 25

- การตัดแต่งหน่อ หลังจากปลูกกล้วยไปแล้วประมาณ 5-6 เดือน ในช่วงนี้จะมีหน่อกล้วย จำนวน 4-5 หน่อ หรือมากกว่านั้น หน่อกล้วยจะแย่งอาหารจากต้นแม่ ทำให้เครือกล้วยที่ออกมาจากต้นแม่มีขนาดเล็ก เกษตรกรจะนิยมตัดหน่อกล้วยออก เหลือเก็บไว้ 3-4 หน่อ แต่ไม่ควรขุดหน่อในช่วงกล้วยออกเครือ เพราะอาจทำให้กล้วยผลลีบเล็กเครือเล็กหรือสั้นลงได้

- การตัดปลี เมื่อปลุกกล้วยไปประมาณ 6-8 เดือนกล้วยจะมีลำต้นขนาดใหญ่พร้อมที่จะออกปลี กล้วยสีแดงออกให้เห็นชัดและกาบปลีจะบานต่อไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งผลกล้วยที่อยู่บนหวีเริ่มสั้นและเล็กลง และขนาดผลแต่ละผลไม่สม่ำเสมอ ทำการตัดเปลือกทิ้งเพื่อป้องกันการแย่งน้ำเลี้ยงและจะได้กล้วยที่ผลใหญ่สวย

- สุขลักษณะและความสะอาด กำจัดวัชพืชในสวน โดยใช้เครื่องตัดหญ้าหรือฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืช ประมาณ 3-4 เดือน/ครั้ง

- การเก็บเกี่ยว กล้วยจะแก่โดยใช้เวลาประมาณ 3-4 เดือน หลังจากเริ่มออกดอก การเก็บเกี่ยวจะเก็บเกี่ยวที่ความแก่ของกล้วยประมาณ 80% สามารถตัดส่งให้กับตลาดได้เลย เกษตรกรจะไม่นิยมให้กล้วยสุกคาต้นในแปลง เนื่องจากจะมีปัญหาแมลงวันทอง หลังจากนั้นก็นำมาตัดเป็นท่อน เครื่องละ 2-3 ท่อน แล้วแต่ขนาดของเครือ

- การบ่มกล้วย เกษตรกรจะทำการบ่ม โดยหลังจากตัดเป็นท่อนแล้ววางทิ้งไว้ให้ยางแห้ง หลังจากนั้นก็นำมาใส่ขงหรือถังขนาดใหญ่ที่บุด้วยกระดาษ หรือกระสอบไว้แล้ว จัดกล้วยให้เต็มภาชนะ ปิดให้สนิท ทิ้งไว้ 3 คืน ก็จะสุก แต่ถ้าอยากให้อายุเร็วกว่านั้นก็ให้ใช้เคลเซี่ยมคาร์ไบด์ 5-6 ก้อน ห่อด้วยกระดาษใส่ไว้ที่ก้นภาชนะก่อนใส่กล้วย ทิ้งไว้เพียง 1 คืน กล้วยก็สุกแล้ว สำหรับการขายสุกเกษตรกรจะขายเองหน้าบ้าน หรือตามตลาดนัด ราคาอยู่ที่ ท่อนละ 30-35 บาท ซึ่งจะขายได้ราคาดีกว่าขายผ่านพ่อค้าคนกลาง

- การแปรรูป เกษตรกรในพื้นที่มีการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยมีทั้งเกษตรกรรายเดียว และมีการรวมกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตมีดังนี้

1. กล้วยกรอบแก้ว
2. กล้วยอบน้ำผึ้ง
3. กล้วยกรอบเค็ม
4. กล้วยแขก
5. กล้วยเชื่อม
6. ข้าวเกรียบ

ตารางที่ 1 ข้อมูลการสำรวจการปลูกกล้วยเล็บมือนางจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 48 ราย

ที่	ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1	อายุเกษตรกร		
	- ต่ำกว่า 40 ปี	3	6.25
	- ระหว่าง 41-50 ปี	9	18.75
	- ระหว่าง 51-60 ปี	19	39.58
	- 61 ปี ขึ้นไป	17	35.42
2	การศึกษา		
	- ประถม	40	83.33
	- มัธยม	4	8.33

	- อนุสัญญา	1	2.09
	- อนุสัญญาตรี	3	6.25
3	อาชีพหลัก		
	- เกษตรกร	48	100
4.	รายได้จากของครอบครัว บาท/ปี		
	- น้อยกว่า 5,000	-	-
	- 5,001-10,000	3	6.05
	- 10,001-15,000	15	31.25
	- 15,001-20,000	14	29.17
	- 20,001-25,000	2	4.17
	- มากกว่า 25,001	13	27.08
5.	รายได้จากกล้วยเล็บมือนาง(บาท/เดือน)		
	- น้อยกว่า 5,000	2	4.17
	- 5,001-10,000	14	29.17
	- 10,001-15,000	7	14.58
	- 15,001-20,000	8	16.67
	- 20,001-25,000	4	8.33
	- มากกว่า 25,001	13	27.08
5	การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
	- เป็น	31	64.59
	- ไม่เป็น	17	35.42
6.	แหล่งเงินทุน		
	- ส่วนตัว	48	100
7.	การถือครอง		
	- โฉนด	48	100
8	ลักษณะการถือครอง		
	- เป็นของตนเอง	48	100
9.	พื้นที่ปลูก		
	- พื้นที่ราบ	48	100
10	สภาพดิน		
	- ดินร่วน	46	95.83
	- ดินเหนียวปนทราย	2	4.17

11	ขนาดหลุม		
	- 20x20 ซม.ม.	26	54.17
	- 30x30 ซม.ม.	15	31.25
	- 50x50 ซม.ม.	6	12.5
	- 80x80 ซม.ม.	1	2.09
12	ลักษณะการปลูก		
	- แห่มยาง	7	14.58
	- แห่มป่าลุ่ม	1	2.08
	- แห่มไม้ผล	39	81.25
13	ระยะปลูก		
	- ไม้แน่นอน	23	47.91
	- 4x4 เมตร	17	35.42
	- 3x3 เมตร	8	16.67
14	การใส่ปุ๋ยรองก้นหลุม		
	- ไม้ใส่	36	75
	- ใส่	12	25
	- มูลวัว	5	41.67
	- 15-15-15	7	58.33
15	การใส่ปุ๋ยหลังปลูก		
	- ไม้ใส่	32	66.67
	- ใส่	16	33.33
	- มูลวัว	4	25
	- 15-15-15	7	43.75
	- 13-13-21	5	31.25

2. จังหวัดชุมพร ได้เข้าพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลตามแบบสำรวจและศึกษาสภาพการผลิตของกล้วย เล็บมือนาง ในพื้นที่ อำเภอท่าแซะ,อำเภอทุ่งตะโก และอำเภอสวี ได้จำนวน 21 ราย

ข้อมูลพื้นฐานเกษตรกร

- อายุเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่ปลูกกล้วยเล็บมือนางส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ โดยมีอายุ อายุ 61 ปี ขึ้นไปมากที่สุด เท่ากับร้อยละ 33.33 รองลงมาอายุระหว่าง 51-60 ปี เท่ากับร้อยละ 28.57,อายุระหว่าง41-50 และต่ำกว่า 40 ปี เท่ากันกับร้อยละ 19.05 ตามลำดับ

- การศึกษา พบว่า เกษตรกรที่ปลูกกล้วยเล็บมือนางส่วนใหญ่จะจบชั้นประถมศึกษามากที่สุด เท่ากับร้อยละ 61.90 รองลงมาจบชั้นมัธยม, และอนุปริญญา เท่ากับร้อยละ 33.33 และ 4.76 ตามลำดับ
- อาชีพหลัก พบว่ามีอาชีพหลักเป็นเกษตรกรเท่ากับร้อยละ 100
- รายได้ของครอบครัว/ปี พบว่ามีรายได้มากกว่า 20,001-25,000 บาท เท่ากับร้อยละ 71.43 รองลงมารายได้ (มากกว่า 25,001) เท่ากับร้อยละ 28.57
- รายได้จากกล้วยเล็บมือนางต่อเดือน พบว่ามีรายได้มากกว่า 5,001-10,000 บาท เท่ากับร้อยละ 47.12 รองลงมาได้น้อยกว่า 5,000 และ 10,001-15,000 เท่ากับร้อยละ 28.57 และ 23.81 ตามลำดับ
- การเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่าเป็นสมาชิกกลุ่ม เท่ากับร้อยละ 47.62 ไม่เป็นร้อยละ 52.38
- แหล่งเงินทุน พบว่า เกษตรกรทุนของตนเองร้อยละ 100

ข้อมูลพื้นที่

- การถือครอง พบว่าเกษตรกรเป็นเจ้าของที่ร้อยละ 100
- ลักษณะการถือครอง พบว่าเป็น โฉนดร้อยละ 100
- ลักษณะการปลูก จากการสัมภาษณ์ พบว่า ปลูกเป็นพืชแซมไม้ผลต่าง เช่นๆ เช่นเงาะ มังคุด ทุเรียน ลองกอง เป็นต้น มากที่สุดเท่ากับร้อยละ 38.10 รองลงมาปลูกแซมปาล์มน้ำมันเท่ากับร้อยละ 33.33 และ ปลูกแซมยางพาราเท่ากับร้อยละ 28.57
- ลักษณะพื้นที่ เป็นที่ราบร้อยละ 100
- ลักษณะดิน ส่วนใหญ่จะเป็นดินร่วนมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 85.71 รองลงมาเป็นดินร่วนปนทรายเท่ากับร้อยละ 9.52 ค่าความเป็นกรดค่าประมาณ 6- 6.5
- แหล่งน้ำ เกษตรกรไม่นิยมให้น้ำ เนื่องจากในภาคใต้มีฝนตกชุกเกือบตลอดปี
- พันธุ์ หน่อพันธุ์ที่ใช้ในพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นการขุดหน่อในสวนตนเอง และขอจากเพื่อนบ้าน เพื่อปลูกเพิ่ม โดยพันธุ์ที่นิยมปลูกในจังหวัดชุมพรจะนิยมพันธุ์ที่ไม่ ลักษณะผลใหญ่ และลักษณะกาบใบมีสีแดง ลำต้นจะสูงใหญ่กว่ากล้วยเล็บมือนางในจังหวัดนครศรีธรรมราช

การปลูก

- หลุมปลูก กล้วยเล็บมือนาง เกษตรกรในพื้นที่นิยมขุดหลุมขนาด 20x20 เซนติเมตร มากที่สุด เท่ากับร้อยละ 71.43 รองลงมาขุดหลุมปลูกขนาด 30x30 เซนติเมตร เท่ากับร้อยละ 28.57
- ระยะปลูก เนื่องจากกล้วยเล็บมือนางเป็นกล้วยที่เกษตรกรปลูกแซมพืชอื่นบางครั้งก็ปลูกไม่เป็นแถวเป็นแนวทำให้ไม่สามารถบอกระยะปลูกได้มากที่สุด เท่ากับร้อยละ 61.90 รองลงมาใช้ระยะปลูก 4x4 เมตรและระยะปลูก 3x3 เมตร เท่ากับร้อยละ 28.57 และ 9.52 ตามลำดับ
- การรองก้นหลุมก่อนปลูก เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่นิยมใส่ปุ๋ยรองก้นหลุมก่อนปลูกเพราะเกษตรกรคิดว่าสภาพดินในพื้นที่คืออยู่แล้ว โดยขุดหลุมแล้วปลูกด้วยเลยมากที่สุด เท่ากับร้อยละ 90.48 และมีการใส่ปุ๋ยรองก้นหลุมก่อนปลูก เท่ากับร้อยละ 9.52 และปุ๋ยที่นิยมใส่รองก้นหลุม จะเป็นปุ๋ยสูตร 0-3-0 และปุ๋ยคอกเท่ากัน เท่ากับร้อยละ 50

- การใส่ปุ๋ย หลังปลูก เกษตรกรจะมีการใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 มากที่สุดเท่ากับร้อยละ 66.67 รองลงมาเป็นการใส่ปุ๋ยสูตร 21-0-0 เท่ากับร้อยละ 42.86 และใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 น้อยที่สุดเท่ากับร้อยละ 4.76

- การตัดแต่งหน่อ หลังจากปลูกกล้วยไปแล้วประมาณ 5-6 เดือนในช่วงนี้จะมีหน่อกล้วยจำนวน 4-5 หน่อ หรือมากกว่านั้น หน่อกล้วยจะแย่งอาหารจากต้นแม่ ทำให้เครือกล้วยที่ออกมาจากต้นแม่มีขนาดเล็กเกษตรกรจะนิยมตัดแต่งหน่อกล้วยออก เก็บไว้ได้ 3-4 หน่อ

- การตัดปลี เมื่อปลูกกล้วยไปประมาณ 6-8 เดือนกล้วยจะมีลำต้นขนาดใหญ่พร้อมที่จะออกปลี กล้วยสีแดงออกให้เห็นชัดและกาบปลีจะบานต่อไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งผลกล้วยที่อยู่บนหัวเริ่มสั้นและเล็กลง และขนาดผลแต่ละผลไม่สม่ำเสมอ ทำการตัดเปลือกทิ้งเพื่อป้องกันการแย่งน้ำเลี้ยงและจะได้กล้วยที่ผลใหญ่สวย

- การเก็บเกี่ยว กล้วยจะแก่โดยใช้เวลาประมาณ 3-4 เดือน หลังจากเริ่มออกดอก การเก็บเกี่ยวจะเก็บเกี่ยวที่ความแก่ของกล้วยประมาณ 80% สามารถตัดส่งตลาดได้เลย

- การแปรรูป เกษตรกรในพื้นที่มีการแปรรูปกล้วยเล็บมือนางเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยมีทั้งเกษตรกรรายเดี่ยว และมีการรวมกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตมีดังนี้

- 1.กล้วยกรอบแก้ว
- 2.กล้วยอบน้ำผึ้ง
- 3.กล้วยกรอบเค็ม

ตารางที่ 2 ข้อมูลการสำรวจการปลูกกล้วยเล็บมือนางจังหวัดชุมพร จำนวน 21 ราย

ที่	ข้อมูลเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
1	อายุเกษตรกร		
	- ต่ำกว่า 40 ปี	4	19.05
	- ระหว่าง 41-50 ปี	4	19.05
	- ระหว่าง 51-60 ปี	6	28.57
	- 61 ปี ขึ้นไป	7	33.33
2	การศึกษา		
	- ประถม	13	61.90
	- มัธยม	7	33.33
	- อนุปริญญา	1	4.76
3.	รายได้ของครอบครัว(บาท/ปี)		
	- มากกว่า 20,001-25,000 บาท	15	71.43
	- (มากกว่า25,001)	6	28.57
4.	รายได้จากพืชหลัก(บาท/เดือน)		
	- มากกว่า 5,001-10,000 บาท	10	47.12

	- น้อยกว่า 5,000	6	28.57
	- 10,001-15,000	5	23.81
5	การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
	- เป็น	10	47.62
	- ไม่เป็น	11	52.38
6.	แหล่งเงินทุน		
	- ส่วนตัว	21	100
7.	การถือครอง		
	- โฉนด	21	100
8	ลักษณะการถือครอง- เป็นของตนเอง		
	- เป็นของตนเอง	21	100
9.	พื้นที่ปลูก		
	- พื้นที่ราบ	21	100
10	สภาพดิน		
	- ดินร่วน	18	85.71
	- ดินเหนียวปนทราย	2	9.52
	- ดินเหนียว	1	4.76
11	ขนาดหลุม		
	- 20x20 ซม.	15	71.43
	- 30x30 ซม.	6	28.57
12	ลักษณะการปลูก		
	- แซมยาง	6	28.57
	- แซมปลาด์ม	7	33.33
	- แซมไม้ผล	8	38.10
13	ระยะปลูก		
	- ไม่แน่นอน	13	61.90
	- 4x4 เมตร	6	28.57
	- 3x3	2	9.52
14	การใส่ปุ๋ยรองก้นหลุม		
	- ไม่ใส่	19	90.48
	- ใส่	2	9.52
	- มูลวัว	1	50

	- 0-3-0	1	50
15	การใส่ปุ๋ยหลังปลูก		
	- ใส่ปุ๋ย	21	100
	- 21-0-0	9	42.86
	- 15-15-15	11	52.38
	- 13-13-21	1	4.76

3. จังหวัดพังงา ได้เข้าพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลตามแบบสำรวจและศึกษาสภาพการผลิตของกล้วยเล็บมือนางในพื้นที่ อำเภอกะปง ได้จำนวน 7 ราย

ข้อมูลพื้นฐานเกษตรกร

- อายุเกษตรกรพบว่าเกษตรกรที่ปลูกกล้วยเล็บมือนางส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุโดยมีอายุระหว่าง 41-50 ปี และ ระหว่าง 51-60 ปี มากที่สุดเท่ากันคือร้อยละ 42.86 รองลงมาอายุต่ำกว่า 40 ปี ร้อยละ 14.29 ตามลำดับ

- การศึกษา พบว่า เกษตรกรที่ปลูกกล้วยเล็บมือนางส่วนใหญ่จะจบชั้นประถมศึกษามากที่สุดเท่ากับร้อยละ 71.42 รองลงมาจบชั้นมัธยมร้อยละ 28.57 ตามลำดับ

- อาชีพหลัก พบว่ามีอาชีพหลักเป็นเกษตรกรเท่ากับร้อยละ 100

- รายได้ของครอบครัวปี พบว่ามีรายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท มากที่สุดเท่ากับร้อยละ 57.14 รองลงมาได้ระหว่าง 15,000-20,000 บาท เท่ากับร้อยละ 42.86

- รายได้จากกล้วยเล็บมือนางต่อเดือน พบว่ามีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท เท่ากับร้อยละ 100

- การเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่าเป็นสมาชิกกลุ่ม เท่ากับร้อยละ 42.86 ไม่เป็นร้อยละ 57.14

- แหล่งเงินทุน พบว่า เกษตรกรทุนของตนเองร้อยละ 100

ข้อมูลพื้นที่

- การถือครอง พบว่าเกษตรกรเป็นเจ้าของที่ร้อยละ 100

- ลักษณะการถือครอง พบว่าเป็น โฉนดร้อยละ 100

- ลักษณะการปลูก จากการสัมภาษณ์ พบว่า ปลูกเป็นพืชแซมไม้ผลต่าง เช่นๆ เช่นเงาะ มังคุด ทุเรียน ลองกอง เป็นต้น มากที่สุดเท่ากับร้อยละ 71.42 รองลงมาปลูกแซมปาล์มน้ำมันเท่ากับร้อยละ 28.57

- ลักษณะพื้นที่ เป็นที่ราบร้อยละ 100

- ลักษณะดิน ส่วนใหญ่จะเป็นดินร่วนมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 71.42 รองลงมาเป็นดินร่วนปนทรายและดินเหนียวเท่ากันเท่ากับร้อยละ 14.28 ค่าความเป็นกรดต่างประมาณ 6- 6.5

- แหล่งน้ำ เกษตรกรไม่นิยมให้น้ำ

- พันธุ์ หน่อพันธุ์ที่ใช้ในพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นการขุดหน่อในสวนตนเอง และขอจากเพื่อนบ้านเพื่อปลูกเพิ่ม โดยพันธุ์ที่นิยมปลูกในจังหวัดพังงาจะมีทั้งมีขนและไม่มีขนที่ผล
- หลุมปลูก กล้วยเล็บมือนาง เกษตรกรในพื้นที่นิยมขุดหลุมขนาด 20×20 เซนติเมตร มากที่สุด เท่ากับร้อยละ 85.71 รองลงมาขุดหลุมปลูกขนาด 30×30 เซนติเมตร เท่ากับร้อยละ 14.28
- ระยะปลูก เนื่องจากกล้วยเล็บมือนางเป็นกล้วยที่เกษตรกรปลูกแซมพืชอื่นบางครั้งก็ปลูกไม่เป็นแถวเป็นแนวทำให้ไม่สามารถบอกระยะปลูกได้มากที่สุด เท่ากับร้อยละ 71.42 รองลงมาใช้ระยะปลูก 4×4 เท่ากับร้อยละ 28.57
- การรองก้นหลุมก่อนปลูก เกษตรกรไม่ใส่ปุ๋ยรองก้นหลุมร้อยละ 100
  - การใส่ปุ๋ย หลังปลูก เกษตรกรจะมีการใส่ปุ๋ยเท่ากับร้อยละ 85.71 ไม่ใส่ปุ๋ยร้อยละ 14.29 และปุ๋ยที่นิยมใส่จะเป็นปุ๋ยสูตร 15-15-15 ร้อยละ 66.66 รองลงมาเป็นการใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 และปุ๋ยคอกเท่ากับร้อยละ 16.67
- การตัดแต่งหน่อ หลังจากปลูกกล้วยไปแล้วประมาณ 5-6 เดือนในช่วงนี้จะมีหน่อกล้วย จำนวน 4-5 หน่อ หรือมากกว่านั้น หน่อกล้วยจะแย่งอาหารจากต้นแม่ ทำให้เครือกล้วยที่ออกมาจากต้นแม่มีขนาดเล็ก เกษตรกรจะนิยมตัดแต่งหน่อกล้วยออก เก็บไว้ได้ 3-4 หน่อ
  - การตัดปลี เมื่อปลูกกล้วยไปประมาณ 6-8 เดือนกล้วยจะมีลำต้นขนาดใหญ่พร้อมที่จะออกปลี กล้วยสีแดงออกให้เห็นชัดและกาบปลีจะบานต่อไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งผลกล้วยที่อยู่บนหวีเริ่มสั้นและเล็กลง และขนาดผลแต่ละผลไม่สม่ำเสมอ ทำการตัดปลีออกทิ้งเพื่อป้องกันการแย่งน้ำเลี้ยงและจะได้กล้วยที่ผลใหญ่สวย
  - การเก็บเกี่ยว กล้วยจะแก่โดยใช้เวลาประมาณ 3-4 เดือน หลังจากเริ่มออกดอก การเก็บเกี่ยวจะเก็บเกี่ยวที่ความแก่ ของกล้วยประมาณ 80% สามารถตัดส่งตลาดได้เลย
  - การแปรรูป เกษตรกรในพื้นที่ไม่มีการแปรรูปเนื่องจากผลผลิตมีน้อย

ตารางที่ 3 ข้อมูลการสำรวจการปลูกกล้วยเล็บมือนางจังหวัดพังงา จำนวน 7 ราย

ที่	ข้อมูลเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
1	อายุเกษตรกร		
	- ต่ำกว่า 40 ปี	1	14.29
	- ระหว่าง 41-50 ปี	3	42.86
	- ระหว่าง 51-60 ปี	3	42.86
	- 61 ปี ขึ้นไป	-	-
2	การศึกษา		
	- ประถม	5	71.42
	- มัธยม	2	28.57
	- อนุปริญญา	-	-

3.	รายได้ของครอบครัว(บาท/ปี)		
	- น้อยกว่า5,000	-	-
	- 5,001-10,000	-	-
	- 10,001-15,000	-	-
	- 15,001-20,000	3	42.86
	- 20,001-25,000	4	57.14
	- มากกว่า 25,001	-	-
4.	รายได้จากพืชหลัก(บาท/เดือน)		
	- น้อยกว่า5,000	-	-
	- 5,001-10,000	7	100
	- 10,001-15,000	-	-
	- 15,001-20,000	-	-
	- 20,001-25,000	-	-
	- มากกว่า 25,001	-	-
5	การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
	- เป็น	3	47.62
	- ไม่เป็น	4	57.14
6.	แหล่งเงินทุน		
	- ส่วนตัว	7	100
7.	การถือครอง		
	- โฉนด	7	100
8	ลักษณะการถือครอง		
	- เป็นของตนเอง	7	100
9.	พื้นที่ปลูก		
	-พื้นที่ราบ	7	100
10	สภาพดิน		
	- ดินร่วน	5	71.42
	- ดินเหนียวปนทราย	1	14.28
	- ดินเหนียว	1	14.28
11	ขนาดหลุม		
	- 20x20 ซม.	6	85.71
	- 30x30 ซม.	1	14.28

12	ลักษณะการปลูก		
	- แชมยาง	-	-
	- แชมปาล์ม	2	28.57
	- แชมไม้ผล	5	71.42
13	ระยะปลูก		
	- ไม้แน่นอน	5	71.42
	- 4x4 เมตร	2	28.57
14	การใส่ปุ๋ยรองก้นหลุม		
	- ไม้ใส่	7	100
	- ใส่	-	-
15	การใส่ปุ๋ยหลังปลูก		
	- ไม้ใส่	1	14.29
	- ใส่ปุ๋ย	6	85.71
	- 46-0-0	1	16.67
	- 15-15-15	4	66.66
	- ปุ๋ยคอก	1	16.67

4.จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้เข้าพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลตามแบบสำรวจและศึกษาสภาพการผลิตของกล้วยเล็บมือนางในพื้นที่ อำเภอบ้านนาสาร,อำเภอบ้านตาขุนและอำเภอเมือง ได้จำนวน 3 ราย

ข้อมูลพื้นฐานเกษตรกร

- อายุเกษตรกร พบว่าเกษตรกรที่ปลูกกล้วยเล็บมือนางเป็นผู้สูงอายุโดยมีอายุ 61 ปี ขึ้นไปเท่ากับร้อยละ 100

- การศึกษา พบว่า เกษตรกรที่ปลูกกล้วยเล็บมือนางจบชั้นประถมศึกษา เท่ากับร้อยละ 100

- อาชีพหลัก พบว่ามีอาชีพหลักเป็นเกษตรกรเท่ากับร้อยละ 100

- รายได้ของครอบครัว/ปีเฉลี่ย พบว่ามีรายได้ระหว่าง 20,001-25,000บาท เท่ากับร้อยละ 66.67 รองลงมารายได้ มากกว่า 25,001 เท่ากับร้อยละ 33.33

- รายได้จากกล้วยเล็บมือนาง/เดือน พบว่ามีรายได้ระหว่าง5,000-10,000 บาท เท่ากับร้อยละ 100

- การเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่าเป็นสมาชิกกลุ่ม เท่ากับร้อยละ 66.67 ไม่เป็นร้อยละ 33.33

- การกู้เงิน พบว่า เกษตรกรทุนของตนเองร้อยละ 100

ข้อมูลพื้นที่

- การถือครอง พบว่าเกษตรกรเป็นเจ้าของที่ร้อยละ 100

- ลักษณะการถือครอง พบว่าเป็นโฉนดร้อยละ 100

- ลักษณะการปลูก จากการสัมภาษณ์ พบว่า ปลูกเป็นพืชแซมยางพาราเท่ากับร้อยละ 100
- ลักษณะพื้นที่ เป็นที่ราบร้อยละ 100
- ลักษณะดิน ส่วนใหญ่จะเป็นดินร่วนเท่ากับร้อยละ 100 ค่าความเป็นกรดต่างประมาณ 6- 6.5
- แหล่งน้ำ เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ราบ มีแม่น้ำลำคลองใกล้ๆ แต่เกษตรกรก็ไม่นิยมให้น้ำ

เนื่องจากในภาคใต้มีฝนตกชุกเกือบตลอดปี

- หน่อพันธุ์ที่ใช้ในพื้นที่ส่วนใหญ่จะขอพันธุ์จากเครือข่ายหรือเพื่อนบ้านเท่ากับร้อยละ 100
- หลุมปลูก เกษตรกรในพื้นที่นิยมขุดหลุมขนาด 20×20 เซนติเมตร ร้อยละ 100
- ระยะปลูก เนื่องจากกลัวเลียบมือนางเป็นกล้วยที่เกษตรกรปลูกแซมพืชอื่นบางครั้งก็ปลูกไม่

เป็นแถวเป็นแนวทำให้ไม่สามารถบอกระยะปลูกได้มากที่สุด เท่ากับร้อยละ 66.67 รองลงมาใช้ระยะปลูก 4x4 เมตร เท่ากับร้อยละ 33.33

- การรองก้นหลุมก่อนปลูก เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่นิยมใส่ปุ๋ยรองก้นหลุมก่อนปลูกเพราะเกษตรกรคิดว่าสภาพดินในพื้นที่ดีอยู่แล้ว โดยขุดหลุมแล้วปลูกเลยมากที่สุด เท่ากับร้อยละ 100

- การใส่ปุ๋ยหลังปลูก หลังปลูก เกษตรกรใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 ร้อยละ 100

- การตัดแต่งหน่อ หลังจากปลูกกล้วยไปแล้วประมาณ 5-6 เดือน ในช่วงนี้จะมีหน่อกล้วยจำนวน 4-5 หน่อ หรือมากกว่านั้น หน่อกล้วยจะแย่งอาหารจากต้นแม่ ทำให้เครือกล้วยที่ออกมาจากต้นแม่มีขนาดเล็กเกษตรกรจะนิยมตัดหน่อกล้วยออก เหลือเก็บไว้ 3-4 หน่อ แต่ไม่ควรขุดหน่อในช่วงกล้วยออกเครือ เพราะอาจทำให้กล้วยผลิบเล็กเครือเล็กหรือสั้นลงได้

- การตัดปลี เมื่อปลูกกล้วยไปประมาณ 6-8 เดือนกล้วยจะมีลำต้นขนาดใหญ่พร้อมที่จะออกปลีกล้วยสีแดงออกให้เห็นชัดและกาบปลีจะบานต่อไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งผลกล้วยที่อยู่บนหวีเริ่มสั้นและเล็กลง และขนาดผลแต่ละผลไม่สม่ำเสมอ ทำการตัดปลีออกทิ้งเพื่อป้องกันการแย่งน้ำเลี้ยงและจะได้กล้วยที่ผลใหญ่สวย

- การเก็บเกี่ยว กล้วยจะแก่โดยใช้เวลาประมาณ 3-4 เดือน หลังจากเริ่มออกดอก การเก็บเกี่ยวจะเก็บเกี่ยวที่ความแก่ ของกล้วยประมาณ 80% สามารถตัดส่งให้กับตลาดได้เลย เกษตรกรจะไม่นิยมให้กล้วยสุกคาต้นในแปลง เนื่องจากจะมีปัญหาแมลงวันทอง หลังจากนั้นจะนำมาตัดเป็นท่อน เครือละ 2-3 ท่อน แล้วแต่ขนาดของเครือ

- การบ่มกล้วย เกษตรกรจะทำการบ่ม โดยหลังจากตัดเป็นท่อนแล้ววางทิ้งไว้ให้ยางแห้ง หลังจากนั้นก็นำมาใส่ข่งหรือถังขนาดใหญ่ที่บุด้วยกระดาษ หรือกระสอบไว้แล้ว จัดกล้วยให้เต็มภาชนะ ปิดให้สนิท ทิ้งไว้ 3 คืน ก็จะสุก แต่ถ้าอยากให้สุกเร็วกว่านั้นก็ให้ใช้เคลเซี่ยมคาร์ไบบ 5-6 ก้อน หน่อด้วยกระดาษใส่ไว้ที่ก้นภาชนะก่อนใส่กล้วย ทิ้งไว้ 1 คืน

ตารางที่ 4 ข้อมูลการสำรวจการปลูกกล้วยเล็บมือนางจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 3 ราย

ที่	ข้อมูลเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
1	อายุเกษตรกร		
	- ต่ำกว่า 40 ปี	-	-
	- ระหว่าง 41-50 ปี	-	-
	- ระหว่าง 51-60 ปี	-	-
	- 61 ปี ขึ้นไป	3	100
2	การศึกษา		
	- ประถม	3	100
	- มัธยม	-	-
	- อนุปริญญา	-	-
	- ปริญญาตรี	-	-
3	อาชีพหลัก		
	- เกษตรกร	3	100
4	รายได้ของครอบครัว บาท/ปี		
	- น้อยกว่า 5,000	-	-
	- 5,001-10,000	-	-
	- 10,001-15,000	-	-
	- 15,001-20,000	-	-
	- 20,001-25,000	2	66.67
	- มากกว่า 25,001	1	33.33
5	รายได้จากกล้วยเล็บมือนางบาท/เดือน		
	- น้อยกว่า 5,000	-	-
	- 5,001-10,000	3	100
	- 10,001-15,000	-	-
	- 15,001-20,000	-	-
	- 20,001-25,000	-	-
	- มากกว่า 25,001	-	-
6	การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
	- เป็น	2	66.67
	- ไม่เป็น	1	33.33
6.	แหล่งเงินทุน		

	- ส่วนตัว	3	100
7.	การถือครอง		
	- โฉนด	3	100
8	ลักษณะการถือครอง		
	- เป็นของตนเอง	3	100
	- ของญาติ	-	-
9.	พื้นที่ปลูก -พื้นที่ราบ		
	-พื้นที่ราบ	3	100
10	สภาพดิน		
	- ดินร่วน	3	100
	- ดินเหนียวปนทราย	-	-
	- ดินเหนียว	-	-
11	ขนาดหลุม		
	- 20x20 ซม.	3	100
12	ลักษณะการปลูก		
	- แซมยาง	3	100
13	ระยะปลูก		
	- ไม้แน่นอน	2	66.67
	- 4x4 เมตร	1	33.33
14	การใส่ปุ๋ยรองก้นหลุม		
	- ไม้ใส่	3	100
	- ใส่	-	-
15	การใส่ปุ๋ยหลังปลูก		
	- ไม้ใส่	-	-
	- ใส่	3	100
	- มูลวัว	-	-
	- 15-15-15	3	100

5. จังหวัดภูเก็ต ได้เข้าพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลตามแบบสำรวจและศึกษาสภาพการผลิตของกล้วยเล็บมือนาง ในพื้นที่ อำเภอกระทุ่มและอำเภอถลาง ได้จำนวน 2 ราย

ข้อมูลพื้นฐานเกษตรกร

- อายุเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่ปลูกกล้วยเล็บมือนางจะเป็นผู้สูงอายุ โดยมีอายุ 61 ปี ขึ้นไป เท่ากับร้อยละ 100

- การศึกษา พบว่า เกษตรกรที่ปลูกกล้วยเล็บมือนางจบชั้นประถมศึกษา เท่ากับร้อยละ 100

- อาชีพหลัก พบว่ามีอาชีพหลักเป็นเกษตรกรเท่ากับร้อยละ 100

- รายได้ของครอบครัว/ปี พบว่ามีรายได้ระหว่าง 20,001-25,000 เท่ากับร้อยละ 100

- รายได้จากกล้วยเล็บมือนาง พบว่ามีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท เท่ากับร้อยละ 100

- การเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่าเป็นสมาชิกกลุ่ม เท่ากับร้อยละ 50 ไม่เป็นร้อยละ 50

- การกู้เงิน พบว่า เกษตรกรทุนของตนเองร้อยละ 100

ข้อมูลพื้นที่

- การถือครอง พบว่าเกษตรกรเป็นเจ้าของที่ร้อยละ 100

- ลักษณะการถือครอง พบว่าเป็นโฉนดร้อยละ 100

- ลักษณะการใช้พื้นที่ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ปลูกเป็นพืชแซมยางพาราเท่ากับร้อยละ 100

- ลักษณะพื้นที่ เป็นที่ราบร้อยละ 100

- ลักษณะดิน ส่วนใหญ่จะเป็นดินร่วนเท่ากับร้อยละ 100

- แหล่งน้ำ เกษตรกรก็ไม่นิยมให้น้ำ

ข้อมูลการปลูกกล้วยเล็บมือนาง

- พันธุ์ หน่อพันธุ์ที่ใช้ในพื้นที่จะขอพันธุ์จากเครือญาติหรือเพื่อนบ้าน

- หลุมปลูก เกษตรกรในพื้นที่นิยมขุดหลุมขนาด 20×20 เซนติเมตร เท่ากับร้อยละ 100

- ระยะปลูก กล้วยเล็บมือนางเป็นพืชที่เกษตรกรปลูกแซมยางพาราใช้ระยะปลูก 4x4 เมตรร้อยละ 100

- การใส่ปุ๋ยรองก้นหลุมก่อนปลูก เกษตรกรไม่นิยมใส่ปุ๋ยรองก้นหลุม โดยขุดหลุมแล้วปลูกด้วยเลย ร้อยละ 100

- การใส่ปุ๋ย หลังปลูกมีการใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 ร้อยละ 100

- การตัดแต่งหน่อ หลังปลูกกล้วยไปแล้วประมาณ 5-6 เดือน ในช่วงนี้จะมีหน่อกล้วย จำนวน 4-5 หน่อ หรือมากกว่านั้น หน่อกล้วยจะแย่งอาหารจากต้นแม่ ทำให้เครือกล้วยที่ออกมาจากต้นแม่มีขนาดเล็ก เกษตรกรจะนิยมตัดหน่อกล้วยออก เหลือเก็บไว้ 3-4 หน่อ แต่ไม่ควรขุดหน่อในช่วงกล้วยออกเครือ เพราะอาจทำให้กล้วยผลิเล็กเครือไม่สมบูรณ์

- การตัดปลี เมื่อปลูกกล้วยไปประมาณ 6-8 เดือนกล้วยจะมีลำต้นขนาดใหญ่พร้อมที่จะออกปลี กล้วยสีแดงออกให้เห็นชัดและกาบปลีจะบานต่อไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งผลกล้วยเริ่มสั้นและเล็กลง และขนาดผลแต่ละผลไม่สม่ำเสมอเท่ากัน ทำการตัดปลีทิ้งเพื่อป้องกันการแย่งอาหารและจะได้กล้วยที่ผลใหญ่สวย

- การเก็บเกี่ยว กล้วยจะแก่โดยใช้เวลาประมาณ 3-4 เดือน หลังจากเริ่มออกดอก การเก็บเกี่ยวจะเก็บ

เกี่ยวกับความแก่ประมาณ 80% สามารถตัดส่งให้กับตลาดได้เลย เกษตรกรจะไม่นิยมให้กล้วยสุกคาต้นในแปลง เนื่องจากจะมีปัญหาแมลงวันทอง หลังจากนั้นก็จะนำมาตัดเป็นท่อน เครื่องละ 2-3 ท่อน แล้วแต่ขนาดของเครือ

- การบ่มกล้วย เกษตรกรจะทำการบ่ม โดยหลังจากตัดเป็นท่อนแล้ววางทิ้งไว้ให้ยางแห้ง หลังจากนั้นก็นำมาใส่ข่งหรือถังขนาดใหญ่ที่ปูด้วยกระดาษ หรือกระสอบไว้แล้ว จัดกล้วยให้เต็มภาชนะ ปิดให้สนิท ทิ้งไว้ 3 คืน ก็จะสุก แต่ถ้าอยากให้สุกเร็วกว่านั้นก็ให้ใช้แคลเซียมคาร์ไบไบ 5-6 ก้อน ห่อด้วยกระดาษใส่ไว้ที่ก้นภาชนะก่อนใส่กล้วย ทิ้งไว้ 1 คืน สำหรับการขายสุกเกษตรกรจะขายเองหน้าบ้าน หรือตามตลาดนัด

- การแปรรูป เกษตรกรเกษตรกรไม่นิยมแปรรูป เนื่องจากมีผลผลิตน้อย

ตารางที่ 5 ข้อมูลการสำรวจการปลูกกล้วยเล็บมือนางจังหวัดภูเก็ต จำนวน 2 ราย

ที่	ข้อมูลเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
1	อายุเกษตรกร		
	- ต่ำกว่า 40 ปี	-	-
	- ระหว่าง 41-50 ปี	-	-
	- ระหว่าง 51-60 ปี	-	-
	- 61 ปี ขึ้นไป	2	100
	การศึกษา		
	- ประถม	2	100
	- มัธยม	-	-
	- อนุปริญญา	-	-
	- ปริญญาตรี	-	-
3	อาชีพหลัก		
	- เกษตรกร	2	100
4.	รายได้ของครอบครัว บาท/ปี		
	- น้อยกว่า 5,000	-	-
	- 5,001-10,000	-	-
	- 10,001-15,000	-	-
	- 15,001-20,000	-	-
	- 20,001-25,000	2	100
	- มากกว่า 25,001	-	-
5.	รายได้จากกล้วยเล็บมือนาง(บาท/ปี)		
	- น้อยกว่า 5,000	-	-
	- 5,001-10,000	2	100

	- 10,001-15,000	-	-
	- 15,001-20,000	-	-
	- 20,001-25,000	-	-
	- มากกว่า 25,001	-	-
5	การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
	- เป็น	1	50
	- ไม่เป็น	1	50
6.	แหล่งเงินทุน		
	- ส่วนตัว	2	100
7.	การถือครอง		
	- โฉนด	2	100
8	ลักษณะการถือครอง		
	- เป็นของตนเอง	2	100
9.	พื้นที่ปลูก		
	- พื้นที่ราบ	2	100
10	สภาพดิน		
	- ดินร่วน	2	100
	- ดินเหนียวปนทราย	-	-
	- ดินเหนียว	-	-
11	ขนาดหลุม		
	- 20x20 ซม.	2	100
12	ลักษณะการปลูก		
	- แซมยาง	2	100
13	ระยะปลูก		
	- 4x4 เมตร	2	100
14	การใส่ปุ๋ยรองก้นหลุม		
	- ไม่ใส่	2	100
	- ใส่	-	-
15	การใส่ปุ๋ยหลังปลูก		
	การใส่ปุ๋ยหลังปลูก		
	- ไม่ใส่	-	-

- ไร่	2	100
- 15-15-15	2	100

เกษตรกรปลูกกล้วยเล็บมือนางที่จัดการสวนดี

จากการสำรวจการปลูกกล้วยเล็บมือนางในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน พบว่ามีเกษตรกรที่ปลูกกล้วย
ประสบความสำเร็จสามารถใช้ประโยชน์เป็นแปลงศึกษาเรียนรู้ในพื้นที่ได้ จำนวน 9 แปลง
ตารางที่ 6 แสดงรายชื่อเกษตรกรที่ปลูกกล้วยเล็บมือนางที่จัดการสวนดี

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	พื้นที่ (ไร่)	ลักษณะการปลูก
1.	นายสงบ การะศรี	5/7 ม.3 ต.พรหมโลก อ.พรหมคีรี จ.นครศรีธรรมราช	17	แซมมังคุด
2.	นายถาวร เฉลิมวรรณ	27 ม. 4 ต.พรหมโลก อ. พรหมคีรี จ.นครศรีธรรมราช	4	แซมมังคุด
3.	นายวันลาภ แก้วมณี	141 ม.6 ต.นบพิดำ อ. นบพิดำ จ.นครศรีธรรมราช	2	แซมทุเรียน,เงาะ
4.	นายสุวรรณ เพชรทอง	13 ม. 7 ต. หงส์เจริญ อ.ท่าแซะ จ. ชุมพร	8	แซมปาล์มน้ำมัน
5.	นายอนุกุล พุ่มพัว	103 ม. 2 ต.สลูย อ. ท่าแซะ จ. ชุมพร	5.	แซมปาล์มน้ำมัน
6.	นายวิสุทธิ์ เดชแก้ว	29/1 ม.2 ต.ช่องไม้แก้ว อ.ทุ่งตะโก จ. ชุมพร	7	แซมทุเรียน
7.	นายกิติพงษ์ ปานสวี	61/1 ม. 5ต.ครน อ.สวี จ.ชุมพร	18	แซมทุเรียน
8.	นายบุญช่วย คงทอง	27 ม. 4 ต. กะปง อ. กะปง จ. พังงา	6	แซมลองกอง
9.	นางสะอึ่ง วิสัยคุณ	27 ม. 4 ต.ขุนทะเล อ.เมือง จ.สุราษฎร์ฯ	3	แซมลองกอง

ภาพที่ 1 แสดงกล้วยเล็บมือนาง

ภาพที่ 2 แสดงการบ่มกล้วย

ต้นทุนการผลิตและรายได้ พบว่า เกษตรกรใช้ต้นทุนในการปลูกกล้วยเล็บมือนางต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับพืชชนิดอื่น เนื่องจาก เกษตรกรปลูกกล้วยเล็บมือนางเป็นพืชแซมพืชอื่น โดยนครศรีฯ มีต้นทุนน้อยที่สุด เท่ากับ 3,050 บาท/ไร่ รองลงมาคือจังหวัดชุมพร พังงา และสุราษฎร์ฯ เท่ากับ 3,350, 3420 และ 3,520 บาท/ไร่ จังหวัดภูเก็ต มีต้นทุนสูงที่สุด เท่ากับ 5,420 บาท/ไร่ รายได้สุทธิ จังหวัดภูเก็ตมีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 26,820 บาท /ไร่ มีค่า รองลงมาคือจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ฯ และพังงา เท่ากับ 23,770, 22,760 และ 20,280 บาท/ไร่ จังหวัดนครศรีฯ มีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่ำที่สุด เท่ากับ 20,170 บาท/ไร่ ค่า BCRจังหวัดชุมพรมีค่าBCRมากที่สุด เท่ากับ 8.09 รองลงมาคือจังหวัดนครศรีฯ, สุราษฎร์ฯ และพังงา เท่ากับ 7.61, 7.46 และ 6.93 บาท/ไร่ จังหวัดภูเก็ต มีค่าBCRน้อยที่สุด เท่ากับ 5.94

ตารางที่ 7 แสดงต้นทุนและรายได้กล้วยเล็บมือนาง(บาท/ไร่/ปี)

รายการ	นครศรีฯ	ชุมพร	พังงา	สุราษฎร์ฯ	ภูเก็ต
1. ต้นทุนการผลิต					
- ค่าเตรียมดิน	-	-	-	-	-
- ค่าพันธุ์	-	-	-	-	2,000
- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	1,000	1,000	1,200	1,520	1,200
- ค่าปุ๋ยเคมี	2,050	2,350	2,220	2,000	2,220
รวมต้นทุนผันแปรเฉลี่ย(บาท/ไร่)	3,050	3,350	3,420	3,520	5,420
รวมต้นทุนผันแปรเฉลี่ย(บาท/ไร่)	3,870	4,520	3,950	4,380	4,030
2. ผลผลิตเฉลี่ย(กก/ไร่)	6	6	6	6	8
3. ราคาขายเฉลี่ย(บาท/กก)	23,220	27,120	23,700	26,280	32,240
4. รายได้(บาท/ไร่)	20,170	23,770	20,280	22,760	26,820
5. รายได้สุทธิ(บาท/ไร่)	1.27	0.74	0.86	0.80	1.34
6. ต้นทุนการผลิต(บาท/กก.)					
BCR	7.61	8.09	6.93	7.46	5.94

หมายเหตุ :BCR คือ(Benefit Cost Ratio) = รายได้ต่อต้นทุนผันแปร

BCR< 1 รายได้น้อยกว่ารายจ่ายไม่ควรผลิต

BCR=1 รายได้เท่ากับรายจ่ายไม่มีกำไรไม่ขาดทุน มีความเสี่ยงในการผลิตไม่ควรทำการผลิต

BCR>1 รายได้มากกว่ารายจ่าย มีกำไร มีความเสี่ยงน้อยสามารถทำการผลิตได้

สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพการผลิตของกล้วยเล็บมือนางในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน (จังหวัดนครศรีธรรมราช, จังหวัดชุมพร,จังหวัดสุราษฎร์ธานี, พังงา และจังหวัดภูเก็ต) ซึ่งจากการสำรวจโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนทั้ง 5 จังหวัด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 48 ราย ชุมพร จำนวน 21 ราย พังงา จำนวน 7 ราย สุราษฎร์ธานี จำนวน 3 ราย และจังหวัดภูเก็ต จำนวน 2 ราย สรุปได้ดังนี้ อายุเกษตรกร จังหวัดนครศรีฯและจังหวัดชุมพร พบว่าเกษตรกรมีอายุ 61 ปีขึ้นไปมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 35.42 และ 33.33 จังหวัดพังงา อายุเกษตรกรระหว่าง41-50 ปี และระหว่าง51-60 ปี มากที่สุดเท่ากัน เท่ากับร้อยละ 42.86 ส่วนจังหวัดสุราษฎร์ฯและภูเก็ต พบว่าอายุเกษตรกร 61 ปีขึ้นไป เท่ากับร้อยละ 100 เท่ากัน การศึกษาพบว่า เกษตรกรทุกจังหวัดคือนครศรีฯ, ชุมพร,พังงา,สุราษฎร์ฯและภูเก็ตจบชั้นประถมมากที่สุดทุกจังหวัดเท่ากับร้อยละ83.33, 61.90, 71.42, 100 และ 100 ตามลำดับ อาชีพหลัก พบว่ามีอาชีพเป็นเกษตรกรเท่ากับร้อยละ 100 ทุกจังหวัด รายได้ของครอบครัว(บาท/ปี) จังหวัดนครศรีฯมีรายได้ระหว่าง10,001-15,000 บาท มากที่สุดเท่ากับร้อยละ 31.25 จังหวัดชุมพร,พังงา,สุราษฎร์

ฯและภูเก็ต มีรายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาทมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 71.43, 57.14, 66.67 และ 100 ตามลำดับ รายได้จากกล้วยเล็บมือนาง พบว่าจังหวัดนครศรีฯ, ชุมพร, พังงา, สุราษฎร์ฯ และภูเก็ต มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท มากที่สุดเท่ากับร้อยละ 29.17, 47.12, 100, 100 และ 100 ตามลำดับ การเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่า จังหวัด นครศรีฯ และ สุราษฎร์ฯ เป็นสมาชิกกลุ่มมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 64.59 และ 66.67 ส่วนจังหวัดชุมพรและพังงา พบว่าเป็นสมาชิกกลุ่มเท่ากับร้อยละ 52.38, 57.14 ส่วนจังหวัดภูเก็ตเป็นสมาชิกกลุ่มและไม่เป็นสมาชิกกลุ่มร้อยละ 50 เท่ากัน แหล่งเงินทุน พบว่าทุกจังหวัดใช้ทุนของตัวเองทั้งหมดเท่ากับร้อยละ 100 ลักษณะการถือครอง พบว่า ทุกจังหวัดใช้พื้นที่ของตัวเองทั้งหมดเท่ากับร้อยละ 100 พื้นที่ปลูก พบว่าทุกจังหวัดพื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ราบ ทั้งหมดเท่ากับร้อยละ 100 สภาพดิน พบว่าทุกจังหวัดนครศรีฯ, ชุมพร, พังงา, สุราษฎร์ฯ และภูเก็ต สภาพดินเป็นดิน ร่วนมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 95.83, 85.71, 71.42, 100 และ 100 ตามลำดับ ลักษณะการปลูก พบว่าจังหวัดนครศรีฯ, ชุมพร และ พังงา ปลูกแซมไม้ผลมากที่สุด เท่ากับร้อยละ 81.25, 38.10 และ 71.12 ส่วนจังหวัดสุราษฎร์ฯ และภูเก็ต ปลูกแซมยางพาราทั้งหมดร้อยละ 100 ระยะปลูก พบว่าจังหวัดนครศรีฯ, ชุมพร, พังงา และ สุราษฎร์ฯ ใช้ระยะปลูก ไม่แน่นอนมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 47.91, 61.90, 71.42 และ 66.67 ส่วนจังหวัดภูเก็ตใช้ระยะปลูก 4x4 เมตรทั้งหมด ร้อยละ 100 การใส่ปุ๋ยรองก้นหลุม พบว่าจังหวัดนครศรีฯ, ชุมพร, พังงา, สุราษฎร์ฯ และจังหวัดภูเก็ตไม่ใส่ปุ๋ยรอง ก้นหลุมมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 75, 90.48, 100, 100 และ 100 ตามลำดับ และปุ๋ยที่ใช้ใส่รองก้นหลุม พบว่าจังหวัด นครศรีฯ มีการใส่ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 มากที่สุด เท่ากับร้อยละ 58.33 ส่วนจังหวัดชุมพรมีการใช้มูลวัวและปุ๋ย สูตร 15-15-15 เท่ากันเท่ากับร้อยละ 50 การใส่ปุ๋ยหลังปลูก พบว่าจังหวัดนครศรีฯ ไม่มีการใส่ปุ๋ยเท่ากับร้อยละ 66.67 ส่วนจังหวัดชุมพร, พังงา, สุราษฎร์ฯ และจังหวัดภูเก็ตมีการใส่ปุ๋ยมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 100, 85.71, 100 และ 100 ตามลำดับ ปุ๋ยที่ใช้ใส่หลังปลูก พบว่าจังหวัดนครศรีฯ, ชุมพร, พังงา, สุราษฎร์ฯ และจังหวัดภูเก็ตมีการใส่ปุ๋ย สูตร 15-15-15 มากที่สุดเท่ากับร้อยละ 43.75, 52.38, 66.66, 100 และ 100 ตามลำดับ การตัดแต่งหน่อ หลังจาก ปลูกกล้วยไปแล้วประมาณ 5-6 เดือน ในช่วงนี้จะมีหน่อกล้วย จำนวน 4-5 หน่อ หรือมากกว่านั้น หน่อกล้วยจะ แย่งอาหารจากต้นแม่ ทำให้เครือกล้วยที่ออกมาจากต้นแม่มีขนาดเล็กเกษตรกรจะนิยมตัดหน่อกล้วยออก เหลือ เก็บไว้ 3-4 หน่อ แต่ไม่ควรขุดหน่อในช่วงกล้วยออกเครือ เพราะอาจทำให้กล้วยผลดิบเล็กเครือเล็กหรือสั้นลง ได้ การตัดปลี เมื่อปลูกกล้วยไปประมาณ 6-8 เดือนกล้วยจะมีลำต้นขนาดใหญ่พร้อมที่จะออกปลี กล้วยสีแดงออก ให้เห็นชัดและกาบปลีจะบานต่อไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งผลกล้วยที่อยู่บนหัวเริ่มสั้นและเล็กลง และขนาดผลแต่ละ ผลไม่สม่ำเสมอ ทำการตัดปลีออกทิ้งเพื่อป้องกันการแย่งน้ำเลี้ยงและจะได้กล้วยที่ผลใหญ่สวย การเก็บเกี่ยว กล้วยจะแก่โดยใช้เวลาประมาณ 3-4 เดือน หลังจากเริ่มออกดอก การเก็บเกี่ยวจะเก็บเกี่ยวที่ความแก่ ของกล้วย ประมาณ 80% สามารถตัดส่งให้กับตลาดได้เลย เกษตรกรจะไม่นิยมให้กล้วยสุกคาต้นในแปลง เนื่องจากจะมี ปัญหาแมลงวันทอง การตลาด แต่ละจังหวัดจะแตกต่างกันไป จังหวัดนครศรีฯ จะแยกตลาดเป็น 2 ลักษณะ คือ เกษตรกรจะตัดเครือเอง แล้วตัดเครือออกเป็น 2-3 ท่อนแล้วแต่ขนาดของเครือ (1 ท่อน มีน้ำหนักประมาณ 2-3 กก.) แล้วมีพ่อค้าคนกลางเจ้าประจำมารับซื้อที่สวน ในราคาต่อหน่อ 25-30 บาท ซึ่งพ่อค้าคนกลางก็จะนำมาส่ง ขายตลาดหัวอิฐอีกทีหนึ่งก่อนกระจายไปยังจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งราคาขายที่ตลาดหัวอิฐอยู่ที่หน่อละ 35-40 บาท และเกษตรกรบางรายจะทำการบ่มขายเองที่บ้านหรือตลาดนัดในหมู่บ้าน ในราคาต่อหน่อประมาณ 30-35 บาท จังหวัดชุมพร เกษตรกรจะตัดเครือกล้วยแล้วนำมาส่งขายพ่อค้าที่ขายตามริมทางหลวงที่พ่อค้าหินช้าง ใน

ราคากิโลกรัมละ 5-6 บาท จังหวัดชุมพร และจังหวัดพังงาจะมีลักษณะของตลาดที่เหมือนกันคือ มีการตัดเครือกล้วยแล้วบ่มขายที่หน้าบ้าน และตามตลาดนัดในหมู่บ้านในราคาต่อหน่อละ 30-35 บาท จังหวัดภูเก็ต เกษตรกรตัดเครือกล้วยแล้วบ่มส่งขายแม่ค้าผลไม้ตลาดในตัวเมือง ราคาขายต่อหน่อละ 50-60 บาทต้นทุนการผลิตและรายได้พบว่า เกษตรกรใช้ต้นทุนในการปลูกกล้วยเล็บมือนางต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับพืชชนิดอื่น เนื่องจาก เกษตรกรปลูกกล้วยเล็บมือนางเป็นพืชแซมพืชอื่น โดยนครศรีฯ มีต้นทุนน้อยที่สุดเท่ากับ 3,050 บาท/ไร่ รองลงมาคือจังหวัดชุมพร พังงา และสุราษฎร์ฯ เท่ากับ 3,350, 3,420 และ 3,520 บาท/ไร่ จังหวัดภูเก็ต มีต้นทุนสูงที่สุด เท่ากับ 5,420 บาท/ไร่ รายได้สุทธิ จังหวัดภูเก็ตมีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 26,820 บาท/ไร่ มีค่า รองลงมาคือจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ฯ และพังงา เท่ากับ 23,770, 22,760 และ 20,280 บาท/ไร่ จังหวัดนครศรีฯ มีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่ำที่สุด เท่ากับ 20,170 บาท/ไร่ ค่า BCRจังหวัดชุมพรมีค่าBCRมากที่สุด เท่ากับ 8.09 รองลงมาคือจังหวัดนครศรีฯ, สุราษฎร์ฯ และพังงา เท่ากับ 7.61, 7.46 และ 6.93 บาท/ไร่ จังหวัดภูเก็ต มีค่าBCR น้อยที่สุด เท่ากับ 5.94

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

นำเทคโนโลยีการปลูกกล้วยเล็บมือนางของเกษตรกรและนำมาปรับใช้ร่วมกับเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมแนะนำแก่เกษตรกร และเป็นข้อมูลต่อยอดในการทำงานวิจัยกล้วยเล็บมือนางต่อไป

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณ เกษตรกร เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครศรีธรรมราช ที่ช่วยเหลือให้งานนี้บรรลุวัตถุประสงค์ และขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญฯ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 7 ที่ให้คำปรึกษาในการทดลอง

เอกสารอ้างอิง

การปลูกกล้วย .www.ku.ac.th/e-magazine/march44/agri/banana. สืบค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2554
กรมวิชาการเกษตร. gap.doa.go.th/gap/ViewDetail2 .มาตรฐานการผลิตกล้วย.สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2554

ภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่ 1 รายชื่อเกษตรกรปลูกกล้วยเล็บมือนางในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
1	นางวันลาภ แก้วมณี	141 ม. 6 ต. นบพิตำ อ.นบพิตำ
2	นางสาวโสภา มุสิกะ	6/2 ม.2 ต. พรหมโลก อ.พรหมคีรี
3	นางทรงศรี ร่วมสนิท	7/1 ม. 4 ต. พรหมโลก อ.พรหมคีรี
4	นางบุญรุ่ง รัตนโรจน์	91/1 ม.4 ต. พรหมโลก อ.พรหมคีรี
5	นายสินลา รัตนกาญจน์	93/2 ม.4 ต. พรหมโลก อ.พรหมคีรี
6	นายนิพล มั่งสาทอง	92/1 ม.4 ต.พรหมโลก อ. พรหมคีรี
7	นายสงบ การะศรี	5/7 ม. 2 ต. พรหมโลก อ. พรหมคีรี
8	นางประจวบ มาจันทร์	102/2 ม.4 ต. พรหมโลก อ.พรหมคีรี
9	นายฤทธิชัย จันทร์เสน	22/2 ม. 4 ต. คอนตะโก อ. ท่าศาลา
10	นางไสว โมราศิลป์	12/4 ม. 4 ต. คอนตะโก อ. ท่าศาลา
11	นายสาคร สุขศิริ	29 ม. 4 ต. คอนตะโก อ. ท่าศาลา
12	นายสมนึก จินจันทร์	26/3 ม. 4 ต. คอนตะโก อ. ท่าศาลา
13	นางนิระมล โมราศิลป์	16 ม. 2 ต. บ้านเกาะ อ. พรหมคีรี
14	นางสร้อยสุนีย์ หืดเสน	41 ม. 6 ต. นบพิตำ อ. นบพิตำ
15	นางอรสา ทวีแก้ว	26 ม. 4 ต. คอนตะโก อ. ท่าศาลา
16	นางเพ็ญยง ลักษณะอัฐ	4 ม. 4 ต. คอนตะโก อ. ท่าศาลา
17	นางหนูกลิ่น จันทร์สุวรรณ	45/1 ม. 4 ต. คอนตะโก อ. ท่าศาลา
18	นางเจียม สุทธิพันธ์	30 ม. 4 ต. คอนตะโก อ. ท่าศาลา
19	นางสมจิตร สุทิน	37 ม. 4 ต. คอนตะโก อ. ท่าศาลา
20	นางรัตนา นาคสุวรรณ	34/1 ม. 4 ต. คอนตะโก อ. ท่าศาลา
21	นางสาวรัชณี สุขศิริ	1/5 ม. 4 ต. คอนตะโก อ. ท่าศาลา
22	นายประสิทธิ์ เกื้อกาญจน์	21 ม. 4 ต. นาเรียง อ. พรหมคีรี
23	นายชูศักดิ์ บุญพร้อม	20/2 ม. 4 ต. นาเรียง อ. พรหมคีรี
24	นางพัฒนา พลอินทร์	98/1 ม. 4 ต. นาเรียง อ. พรหมคีรี
25	นางสาวอวยพร เพชรศิริ	36 ม. 2 ต. นาเรียง อ. พรหมคีรี
26	นางสาวอารณ์ ระวังวงศ์	5/3 ม. 4 ต. คอนตะโก อ. ท่าศาลา
27	นางสุนีย์ พันธุ์พงศ์	17/2 ม. 2 ต. บ้านเกาะ อ. พรหมคีรี
28	นายสรวง กิรีพันธ์	10/1 ม. 2 ต. บ้านเกาะ อ. พรหมคีรี
29	นายนอบ ทิพย์รัตน์	70/5 ม. 9 ต. ทอนหงส์ อ. พรหมคีรี
30	นายนรินทร์ นิลพัฒน์	10/3 ม. 4 ต. คอนตะโก อ. ท่าศาลา

31	นายเชาวลิตร พันทวี	48/3 ม. 4 ต. คอนตะโก อ. ท่าศาลา
32	นางอรวรรณ สุทธิพันธ์	29/3 ม. 4 ต. คอนตะโก อ. ท่าศาลา
33	นายบุญนอบ สุดตะนาคา	89 ม. 4 ต. คอนตะโก อ. ท่าศาลา
34	นางจอมศรี สิงห์แก้ว	18/1 ม. 2 ต. นาเรียง อ. พรหมคีรี
35	นางจำแลง เขียวเสน	18/1 ม. 2 ต. บ้านเกาะ อ. พรหมคีรี
36	นายขจร ลำอังกาย	179 ม. 3 ต. นาเรียง อ. พรหมคีรี
37	นายวิกิต คีรีเพชร	15 ม. 7 ต. พรหมโลก อ. พรหมคีรี
38	นางอารี บุญโญภาส	24/6 ม. 4 ต. คอนตะโก อ. ท่าศาลา
39	นางพร้อย ทองใบใหม่	101/1 ม. 8 ต. พรหมโลก อ. พรหมคีรี
40	นางอัจฉราภรณ์ คีรีเพชร	97 ม. 4 ต. พรหมโลก อ. พรหมคีรี
42	นางหนูปั้น พันธุ์นิศย์	141 ม. 4 ต. นาเรียง อ. พรหมคีรี
43	นายสุพจน์ คีรีช	112/3 ม. 9 ต. ทอนหงส์ อ. พรหมคีรี
44	นางโชคดี ทองสลัก	76 ม. 8 ต. ทอนหงส์ อ. พรหมคีรี
45	นายถาวร เฉลิมวรรณ	27 ม. 4 ต. พรหมโลก อ. พรหมคีรี
46	นางหนูพันธ์ หมคี่น	42/5 ม. 2 ต. นาทรง อ. นบพิตำ
47	นางยอง ดวงแป้น	140 ม. 6 ต. นบพิตำ อ. นบพิตำ
48	นางศิริพันธ์ เอกพันธ์	31 ม. 6 ต. นบพิตำ อ. นบพิตำ

ตารางภาคผนวกที่ 2 รายชื่อเกษตรกรปลูกกล้วยเล็บมือนางในพื้นที่จังหวัดชุมพร

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
1	นางอำนวย วงศ์อนันต์	87 ม. 11 ต. หงษ์เจริญ อ. ท่าแซะ
2	นายอนันต์ คลีเกษร	103 ม. 2 ต. สลุย อ. ท่าแซะ
3	นายบุญกุล พุ่มพัว	208 ม. 2 ต. สลุย อ. ท่าแซะ
4	นายดำรง ไตรนาก	433 ม. 6 ต. สลุย อ. ท่าแซะ
5	นางกฤษณา สุริยันต์	84 ม. 8 ต. ชุมโค อ. ปะทิว
6	นายทวีป แสงเดือนศรี	247 ม. 6 ต. หงษ์เจริญ อ. ท่าแซะ
7	นางจันทร์เพ็ญ พรหมเทพ	2 ม. 6 ต. หงษ์เจริญ อ. ท่าแซะ
8	นายนิรุตดี ชุมแสง	196 ม. 1 ต. ตะโก อ. หุ่นตะโก
9	นายวิสุทธิ เกษแก้ว	29/1 ม. 2 ต. ช้องไม้แก้ว อ. หุ่นตะโก
10	นายนิรัช สุดสวาท	2/1 ม. 5 ต. นาสัก อ. สวี
11	นางแจ้ สวัสดิ์วงศ์	33/3 ม. 2 ต. ช้องไม้แก้ว อ. หุ่นตะโก
12	นายภูวดล เลือ่มาก	23 ม. 15 ต. นาสัก อ. สวี

13	นายสุรชัย ทองหอม	146/6 ม.7 ต.นาโพธิ์ อ.สวี
14	นายกิตพงษ์ ปานสวี่	61/1 ม.5 ต.ครน อ.สวี
15	นางญานิสรา ขาวศรี	9 ม.4 ต.ทะเลทรัพย์ อ.ปะทิว
16	นางบุบผา แก้วเกตุ	239 ม.6 ต.หงษ์เจริญ อ.ท่าแซะ
17	นางระเบียบ จันทร์ตรา	84 ม.8 ต.สลูย อ.ท่าแซะ
18	นายเกษม บุญฤทธิ์	144 ม.4 ต.สลูย อ.ท่าแซะ
19	นายสุวรรณ เพ็ชรทอง	13 ม.7 ต.หงษ์เจริญ อ.ท่าแซะ
20	นางเตือนใจ ผลประทุม	5 ม.6 ต.หงษ์เจริญ อ.ท่าแซะ
21	นายชำเลื่อง ชันธุลี	231 ม.4 ต.หงษ์เจริญ อ.ท่าแซะ

ตารางภาคผนวกที่ 3 รายชื่อเกษตรกรปลูกกล้วยเล็บมือนางในพื้นที่จังหวัดพังงา

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
1	นายบุญช่วย คงทอง	10 ม.4 ต.กะปง อ.กะปง
2	นางเพ็ญศรี ทิมเดช	20/1 ม.4 ต.กะปง อ.กะปง
3	นางประนอม แซ่ตัน	33 ม.4 ต.กะปง อ.กะปง
4	นายปรีชา พลประสิทธิ์	32/1 ม.3 ต.บางไทร อ.กะปง
5	ประจิด แซ่ตั้ง	2 ม.4 ต.กะปง อ.กะปง
6	นายประสิทธิ์ พิมพ์ดีด	28 ม.4 ต.กะปง อ.กะปง
7	นายพงศ์ศักดิ์ หนูเขียว	12 ม.4 ต.กะปง อ.กะปง

ตารางภาคผนวกที่ 4 รายชื่อเกษตรกรปลูกกล้วยเล็บมือนางในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
1	นางสอิ่ง วิสัยคุณ	27 ม.4 ต.ขุนทะเล อ.เมือง
2	นายเชิบ ไรจน์วีเชียรรัตน์	79 ม.2 ต.เขาวง อ.บ้านตาขุน
3	นางอุไร แก้วศรีสุข	66/1 ม.4 ต.ควนสุบรรณ อ.บ้านนาสาร

ตารางภาคผนวกที่ 5 รายชื่อเกษตรกรปลูกกล้วยเล็บมือนางในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
1	นายสาคร ภัคดี	44/2 ม.2 ต.เทพกระษัตรี อ.ถลาง
2	นางสุ ชุมจันทร์	50/12 ต.ป่าตอง อ.กระทุ้ง

ตารางผนวกที่ 6 แสดงปริมาณน้ำฝน ปี 2553-2554 จังหวัดภูเก็ต, ชุมพร, สุราษฎร์ฯ และพังงา

Year/Month	ปี 2553				ปี 2554			
	ภูเก็ต	ชุมพร	สุราษฎร์ฯ	พังงา	ภูเก็ต	ชุมพร	สุราษฎร์ฯ	พังงา
Jan	75.1	64	52.9	84.9	77	76.4	137	85.4
Feb	21.7	10.2	3.2	2.5	30.5	24.4	28.6	59.2
Mar	54.1	71.8	1.5	132.1	547.5	604.3	809.4	561.3
Apr	109.7	24.4	0.7	148.8	131.8	35	53.1	214.3
May	255.9	104	124.4	225.5	152.1	218.4	88.6	405.9
Jun	625.4	113.9	155.6	644.3	210.1	170.9	69.5	396.8
Jul	251.2	95.9	211.7	393.3	216.4	117	118.8	452.8
Aug	342.8	174.2	110.2	453.3	554.1	119.4	159.4	772.9
Sep	314.2	102.4	162.9	247.5	316	256	94.7	594.1
Oct	342.7	266.7	227.4	593.5	480.3	180.4	160.1	472.4
Nov	254.1	871.7	664.7	197	282.7	313	81.7	162.3
Dec	157.5	242.4	278.4	261.8	114.6	82.3	177.9	104.7
Average	2804.4	2141.6	1993.6	3384.5	3113.1	2197.5	1978.8	4282.1